

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра східної і слов'янської філології

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

З ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
для здобувачів вищої освіти

з освітньо-професійних програм:	Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова; Перська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова.
спеціальності:	035 Філологія
спеціалізацій:	035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська; 035.067 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – перська.
ступінь вищої освіти:	бакалавр
форма здобуття освіти:	денна

Програма комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови для здобувачів вищої освіти з освітньо-професійних програм: Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова; Перська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізації 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська; 035.067 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – перська. Ступінь вищої освіти: бакалавр. Форма здобуття освіти: денна / Укладачі: М. А. Охріменко, О. Р. Валігура, В. Г. Кононенко, О. І. Копчак. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2025. 24 с.

Укладачі:

- Охріменко М. А.** кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету східної і слов'янської філології;
- Валігура О. Р.** доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри східної і слов'янської філології Київського національного лінгвістичного університету;
- Кононенко В. Г.** старший викладач кафедри східної і слов'янської філології;
- Копчак О. І.** старший викладач кафедри східної і слов'янської філології.

Рецензенти:

- Шутова М. О.** доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри германської філології Київського національного лінгвістичного університету;
- Мазенова О. В.** доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри близького та Середнього Сходу Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

**Затверджено на засіданні кафедри східної і слов'янської філології
протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.**

Завідувач кафедри: _____ **Ольга ВАЛІГУРА**
(підпис)

**Затверджено на засіданні вченої ради факультету східної і слов'янської філології
протокол № 1 від 8 вересня 2025 року**

Декан факультету: _____ **Марина ОХРИМЕНКО**
(підпис)

**Затверджено на засіданні вченої ради
Київського національного лінгвістичного університету
протокол № ____ від _____ року**

Голова вченої ради університету: _____ **Роман ВАСЬКО**
(підпис)

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
1. ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР» НА КОМПЛЕКСНОМУ АТЕСТАЦІЙНОМУ ІСПИТІ З ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	5
2. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	8
2.1. Екзаменаційна письмова робота	8
2.1.1. Виконання письмової частини у дистанційному форматі	8
2.2. Усна частина іспиту	10
2.2.1. Перше завдання усної частини іспиту	10
2.2.2. Друге завдання усної частини іспиту	10
2.2.3. Третє завдання усної частини іспиту	12
2.2.4. Виконання усної частини у дистанційному форматі	13
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР» НА КОМПЛЕКСНОМУ АТЕСТАЦІЙНОМУ ІСПИТІ З ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	16
3.1. Оцінювання письмової частини іспиту	16
3.2. Оцінювання усної частини іспиту	17
3.3 Підсумкова оцінка за комплексний атестаційний іспит з першої іноземної мови	18
4 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Комплексний атестаційний іспит з першої іноземної мови для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» має на меті визначити готовність студентів-випускників бакалаврату до здійснення професійних функцій перекладача іноземної мови (арабської / перської мови). У межах цього іспиту перевіряється та оцінюється науково-теоретична і практична підготовка майбутніх бакалаврів з першої іноземної мови (арабської / перської мови), а саме сформованість комунікативних, перекладацьких навичок й умінь, необхідних перекладачеві в його професійній діяльності.

До складання комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови за ступенем вищої освіти «бакалавр» допускаються студенти IV курсу, які виконали всі вимоги навчального плану, зокрема навчальних програм з курсу першої іноземної мови (арабської / перської мови), теоретичних курсів граматики, історії мови, лексикології, стилістики, перекладознавчих дисциплін. Уміння і навички студентів-випускників бакалаврату згідно з європейськими нормами мовної освіти мають відповідати рівню B2.

Програма комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови для здобувачів вищої освіти за ступенем «бакалавр» розрахована на студентів, які закінчують Київський національний лінгвістичний університет за денною (стаціонарною) формою здобуття освіти за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізаціями 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська; 035.067 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – перська.

Для проведення комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови організовується екзаменаційна комісія з атестації здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» у складі голови та членів комісії. Комісія створюється щорічно наказом ректора і діє протягом календарного року. У програмі атестаційного іспиту з першої іноземної мови для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізаціями 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська; 035.067 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – перська, освітньо-професійними програмами: Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова; Перська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова за ступенем вищої освіти «бакалавр» враховано вимоги кредитно-модульної системи організації навчального процесу, рекомендації Ради Європи з мовної освіти, вимоги Європейської кредитно-трансферної системи.

1. ВИМОГИ

ДО ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР» НА КОМПЛЕКСНОМУ АТЕСТАЦІЙНОМУ ІСПИТІ З ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Комплексний атестаційний іспит з першої іноземної мови передбачає перевірку й оцінку сформованості в студентів-випускників бакалаврату фахової компетенції: комунікативної, соціокультурної, професійної тощо. Випускники повинні володіти комунікативними вміннями й навичками, знаннями з теоретичних аспектів лінгвістики, вміння реалізувати здобуті знання у майбутній професійній діяльності.

Завдання атестаційного іспиту зі східної мови полягають у перевірці й оцінці сформованих у студентів компетентностей, а саме:

інтегральної компетентності: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальних компетентностей:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 14. *Здатність цінувати та поважати етнокультурне розмаїття та мультикультурність.*

ЗК 15. *Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.*

фахових компетентностей:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 13. Базові уявлення про мову як особливу знакову систему, її природу та функції, про генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний рівні мови.

ФК 14. Здатність до здійснення повного й адекватного письмового та усного (послідовного) перекладів текстів різних жанрів і стилів зі східної, другої східної та західноєвропейської мов українською та навпаки, створювати письмовий та усний перекладацький супровід міжкультурної фахової комунікації.

ФК 15. Здатність сприймати українськомовний та іншомовний (з арабської / перської, західноєвропейської мов) текст для здійснення усного послідовного перекладу, володіти основами перекладацького скорпису та аудіовізуального перекладу.

Очікувані результати полягають у тому, що на комплексному атестаційному іспиті зі східної мови для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізаціями 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська; 035.067 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – перська, освітньо-професійними програмами: Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова; Перська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова за ступенем вищої освіти «бакалавр», студенти мають продемонструвати:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у

спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 20. Демонструвати знання орфоепічної, лексичної, граматичної, орфографічної, пунктуаційної, акцентуаційної та стилістичної норм арабської / перської мови на рівні B2, другої східної мови на рівні A2, західноєвропейської мови на рівні B2 в усному та письмовому різновидах у широкому спектрі контекстів і соціального оточення згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти.

ПРН 21. Демонструвати системне знання принципів професійної діяльності перекладача, основних аспектів перекладознавчої галузі, основних проблем та етапів розвитку перекладознавства, загальних і часткових теорій перекладу, категорій і видів перекладу з перської, другої східної та західноєвропейської мов.

ПРН 22. Здійснювати науковий аналіз мовного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення у процесі практичної діяльності, виконуючи переклади різножанрових текстів з перської/арабської, другої східної, західноєвропейської мови і навпаки.

При складанні комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови здобувачі вищої освіти мають обов'язково дотримуватися **академічної доброчесності**, що передбачено Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти, денна і заочна форми здобуття освіти) (<https://surl.li/mwnsq4>), затвердженого ухвалою вченою радою університету 29 вересня 2022 року протоколом №3.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і визначених Законом України «Про вищу освіту» правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти під час складання комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови передбачає: посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Відповідно до закону України «Про освіту» порушенням академічної доброчесності під час складання комплексного атестаційного іспиту вважається: академічний плагіат; фабрикація; фальсифікація.

Плагіатом вважається: дослівне відтворення тексту (послідовності набору не менше трьох речень), зокрема шляхом перекладу, з книг, статей, Інтернет ресурсів чи інших джерел без належного оформлення цитування; парафраза – переказ своїми словами тексту іншого автора, суть якого полягає в заміні слів і знаків без посилання на джерело; компіляція – створення значного масиву тексту шляхом копіювання з різних джерел без унесення в нього змін і посилань на авторів; унесення незначних правок у скопійований матеріал (перереформування речень, зміна порядку слів у них тощо) без належного цитування.

2. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Зміст комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізаціями 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська; 035.067 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – перська, освітньо-професійними програмами: Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова; Перська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова за ступенем вищої освіти «бакалавр» містить завдання з курсу першої східної мови (арабської / перської мови), практичного курсу перекладу, теоретичних мовних дисциплін, тобто дисциплін професійно-орієнтованого циклу освітньої програми підготовки бакалавра. Комплексний атестаційний іспит з першої іноземної мови складається з двох частин: **письмової і усної**.

2.1. Екзаменаційна письмова робота

Усній частині комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови, який проводиться на засіданні екзаменаційної комісії з атестації здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр», передують *письмова частина*. Письмова частина комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови повинна продемонструвати набуту студентами мовну компетенцію. Письмова частина комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови здійснюється у формі твору згідно із запропонованою темою (з коригуванням відповідно до конкретної східної мови – арабської / перської мови). Письмова частина комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови виконується в перший день державних екзаменів всіма студентами випускних груп у присутності усіх членів екзаменаційної комісії з атестації здобувачів. Студенти, які одержали незадовільні оцінки з письмової частини іспиту, допускаються до складання усної частини іспиту. Оцінка, отримана за результатами письмової частини іспиту, є складовою єдиної атестаційної оцінки на іспиті. Перевірені письмові роботи зберігаються до закінчення комплексних атестаційних іспитів на відповідних кафедрах.

Час виконання письмової частини комплексного атестаційного іспиту – 2 (дві) академічні години.

2.1.1. Виконання письмової частини у дистанційному форматі. Виконання письмової частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови за умови прийняття відповідного рішення вченою радою Університету проводиться дистанційно з використанням ІТ-технологій, а саме **платформи Microsoft Teams** відповідно до розкладу проведення атестації здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

Для забезпечення проведення письмової частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови секретар екзаменаційної комісії виконує функції модератора відеоконференції. До обов'язків модератора відео конференції входить:

- своєчасний початок відеоконференції зі складання атестаційного іспиту з першої іноземної мови;
- підключення до відеоконференції секретаря екзаменаційної комісії, інших членів екзаменаційної комісії;

- підключення до відеоконференції здобувачів вищої освіти на початку атестаційного іспиту;
- надсилання екзаменаційних білетів і матеріалів здобувачам вищої освіти, що складають комплексний атестаційний іспит;
- відключення від режиму відеоконференції тих здобувачів, що вже склали комплексний атестаційний іспит, а також тих здобувачів, що порушують порядок і процедуру проведення комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови в дистанційному режимі;
- забезпечення завершення відеоконференції зі складання комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови;
- інші функції, пов'язані із технічним аспектом забезпечення проведення комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови.

Для забезпечення прозорого виконання письмової частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зобов'язані за 15 хвилин до початку письмової частини іспиту підключитися до проведення конференції, щоб екзаменатори могли зафіксувати присутність студента. Встановлення особи під час письмової частини комплексного атестаційного іспиту відбувається шляхом пред'явлення здобувачем паспорта громадянина України, паспорта громадянина України для виїзду за кордон або іншого документу, що посвідчує особу, секретарю екзаменаційної комісії через відеокамеру.

Письмова частина комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови виконується здобувачами вищої освіти на чистому аркуші (аркушах) паперу, шапка екзаменаційної роботи оформлюється від руки відповідно до вимог. Екзаменаційна письмова робота **обов'язково** має бути закріплена власноручним підписом здобувача вищої освіти першого (бакалаврського) рівня. Під час проведення письмової частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови здобувачі вищої освіти зобов'язані постійно підтримувати відео- та аудіозв'язок з екзаменатором. Камера відеозв'язку має бути налаштована таким чином, щоб екзаменатори могли спостерігати за процесом виконання письмової частини, а саме: бачити здобувача вищої освіти та його роботу для **забезпечення академічної доброчесності** під час написання.

Користування сторонніми носіями інформації, у тому числі мобільними телефонами, іншими електронними засобами, крім того, який безпосередньо використовується для зв'язку з екзаменаторами, під час дистанційного проведення комплексного атестаційного іспиту заборонено. Під час виконання письмової частини комплексного атестаційного іспиту поруч зі здобувачем не можуть бути присутніми треті особи (в іншому випадку написання здобувачем письмової частини комплексного атестаційного іспиту припиняється). Для забезпечення прозорості проведення письмової частини комплексного атестаційного іспиту **ведеться відеозапис.**

У визначений розкладом час для проведення письмової частини комплексного атестаційного іспиту здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, екзаменатори оголошують тему твору, фіксують її у чаті відеоконференції **Microsoft Teams**. Після закінчення часу, відведеного на виконання письмової частини комплексного атестаційного іспиту, здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня фіксують виконану роботу на фотокамеру (фотокамеру мобільного телефону або інші засоби) та протягом **10 хвилин** після завершення письмової частини

відправляють у файли групи команди комплексного атестаційного іспиту в **Microsoft Teams** виконане завдання письмової частини атестаційного іспиту з першої іноземної мови. Назва файлу, що відправляється студентом для перевірки, повинна містити прізвище студента у форматі: Ivanenko_pysmova). Фотографія завдання письмової частини атестаційного іспиту, що надсилається екзаменатору, повинна мати чітку якість, бути зробленою при хорошому освітленні, для забезпечення адекватної перевірки письмової частини завдання. Якщо фотографія письмового завдання неякісна й не дозволяє екзаменаторам належно перевірити її, письмова частина комплексного атестаційного іспиту вважається невиконаною, а вступникові виставляється за неї бал «0».

Завдання письмової частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови перевіряються екзаменаторами в той самий день, отримані бали передаються секретарю екзаменаційної комісії. Перевірене завдання зберігається в окремому файлі з назвою у форматі «Ivanenko_pysmova_perevirena». Після завершення перевірки екзаменаційних робіт екзаменатор зобов'язаний передати електронні варіанти (фотографії) секретарю екзаменаційної комісії. Оригінали робіт і перевірені роботи збираються екзаменаторами в папки, закріплені за відповідними академічними групами і надсилаються секретарю екзаменаційної комісії. Перевірені письмові роботи зберігаються в електронному вигляді у секретаря екзаменаційної комісії.

2.2. Усна частина іспиту

Усна частина іспиту складається з трьох завдань:

- читання, літературний переклад і переказ фрагмента оригінального тексту;
- бесіда згідно із запропонованою комунікативною ситуацією (темою);
- висвітлення теоретичного питання.

2.2.1. Перше завдання усної частини іспиту. *Читання, літературний переклад і переказ фрагмента оригінального тексту.*

Обсяг уривка: 2000–2500 друкованих знаків.

Відповідь студента передбачає підготовлене читання вголос 10–15 рядків тексту, а також його літературний переклад українською мовою і переказ східною мовою.

2.2.2. Друге завдання усної частини іспиту. *Бесіда за запропонованою комунікативною ситуацією (темою).*

Обсяг висловлення: 15–20 речень.

Під час бесіди студент повинен продемонструвати навички й уміння підготовленого монологічного і непідготовленого монологічного й діалогічного мовлення у межах запропонованої комунікативної ситуації (теми).

Тематика комунікативних ситуацій:

Арабська мова

1. *«Арабська весна»: причини й наслідки.*
2. *Арабське панування в Іспанії.*
3. *Арабський світ і його географічне положення.*
4. *Видатні політичні діячі арабських держав.*
5. *Енергетичні запаси арабських країн і їхня роль у житті сучасного суспільства.*
6. *Права людини у сучасному арабському суспільстві.*
7. *Соціальні проблеми (корупція, безробіття, міграція) в арабських країнах.*
8. *Захист навколишнього середовища.*

9. Роль засобів масової інформації у суспільному житті країн Арабського Сходу.
10. Історія виникнення Корану – священної книги мусульман.
11. Каїр і визначні місця Єгипту.
12. Проблеми молоді в арабських країнах і Україні.
13. Політичний устрій арабських держав.
14. Становище жінки у сучасному арабському суспільстві.
15. Палестинська проблема як проблема світового значення. Причини виникнення і шляхи розв'язання.
16. Основні війни між Ізраїлем і Палестиноюю.
17. Порівняльна характеристика літературної арабської мови і її діалектів.
18. Проблема тероризму. Події 11 вересня 2001 року.
19. Професія перекладача і її роль у суспільстві.
20. Світові релігії. Індуїзм. Юдаїзм.
21. Світові релігії. Іслам. Шиїзм і сунізм.
22. Світові релігії. Християнство.
23. Свята, звичаї і традиції країн Арабського Сходу.
24. Україна. Київ – столиця України.
25. Україна: від здобуття незалежності й до сьогодні.

Перська мова

1. Актуальні проблеми сьогоденного життя Ірану.
2. Давні і сучасні релігії Ірану.
3. Держава Ахеменідів – найяскравіша сторінка історії Ірану.
4. Державний устрій Ірану.
5. Державний устрій України.
6. Енергетичні запаси Ірану і їхня роль у житті сучасного суспільства.
7. Зовнішня політика Ісламської Республіки Іран після Ісламської революції.
8. Ісламська свобода й демократія в Ірані.
9. Місце Ірану на світовій політичній сцені.
10. Найвизначніші історичні пам'ятки Ірану.
11. Національні свята України.
12. Ноу Руз – найдавніше свято іранців.
13. Причини Ісламської революції та її наслідки для іранців.
14. Причини конфлікту Ірану і США і його наслідки.
15. Причини й наслідки Ісламської революції в Ірані для держав світу.
16. Проблеми молоді в Ірані і Україні.
17. Роль засобів масової інформації у суспільному житті Ірану.
18. Система освіти в Ірані і Україні: порівняльний аспект.
19. Соціальна ситуація в Ірані після Ісламської революції.
20. Становище жінок в Ірані.
21. Сучасний стан економіки Ірану.
22. Сучасний стан промисловості в Ісламській Республіці Іран.
23. Сучасні відносини України й Ірану.
24. Сучасні свята в Ірані.
25. Тегеран – столиця Ірану.

2.2.3. Третє завдання усної частини іспиту. Висвітлення теоретичного питання відповідно до навчальних дисциплін, вивчених протягом чотирьох років навчання (лексикологія, історія мови, стилістика, теоретична граматики).

Висвітлення теоретичного питання вимагає знання студентами основ теорії мови і її сучасного стану, що охоплені питаннями теоретичних дисциплін, вивчених за чотири роки навчання, зокрема, передбачає знання усіх рівнів системи мови (граматичного, лексичного, словотвірного), відповідних мовних засобів, а також їхньої стилістичної значущості. Відповідь здійснюється українською або відповідною східною мовою. Відповідь на теоретичне запитання можлива із застосуванням фактичного матеріалу з тексту для читання (перше завдання державного екзамену), який може поставати як джерело фактичного матеріалу або як матеріал для додаткових (ілюстративних) запитань членів екзаменаційної комісії з атестації здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр».

Змістовна, логічна, чітка відповідь на теоретичне питання означає вміння показати смислові й структурні особливості мовних та мовленнєвих явищ, проілюструвати свою відповідь прикладами.

Відповідь на теоретичне питання передбачає також її професійну спрямованість, тобто коректне викладення теоретичного матеріалу з урахуванням норм володіння іноземною мовою, здатність та готовність студентів реалізувати одержані знання з теорії мови у своїй майбутній професійній діяльності.

Питання з теорії мови, які виносяться на усну частину атестаційного іспиту з першої іноземної мови

Арабська мова

1. Абсолютний масдар в арабській мові.
2. Види дієслів (правильні й неправильні) в арабській мові.
3. Віддієслівні утворення (масдари, дієприкметники) в арабській мові.
4. Дієслово «кяна» в арабській мові та особливості його функціонування.
5. Іншомовні запозичення в арабській мові.
6. Породи арабського дієслова, їх утворення та семантика.
7. Категорія числа в арабській мові: множина (правильна й «ламана»); двоїна.
8. Омонімія як лексико-семантичне явище арабської літературної мови.
9. Основні проблеми арабської термінології.
10. Особливості офіційно-ділового стилю арабської мови.
11. Полісемія в арабській мові.
12. Формування класичної АМ. Коран. Сакральна АМ.
13. Розвиток арабської середньовічної граматичної системи.
14. Становлення національної мови. Арабські діалекти та говірки. Арабська діалектологія.
15. Класична АМ, Сучасна стандартна АМ (MSA), діалекти, «середня» АМ.
16. Місце АМ в генетичній та типологічній класифікаціях мов.
17. Правопис «хамзи» в арабській мові.
18. Синонімія як лексико-семантичне явище арабської літературної мови.
19. Розвиток писемної форми мови. Найдавніші пам'ятки писемності АМ.
20. Складні дієслівні речення в арабській мові.
21. Імена двовідмінкові та одновідмінкові.

22. Узгоджені й неузгоджені означення (ідафа), способи їх утворення і використання в арабській мові.
23. Утворення кількісних і порядкових числівників в арабській мові.
24. Види заперечень в арабській мові.
25. Ім'я зменшувальне та особливості його творення.

Перська мова

1. Відмінності між розмовною і літературною перською мовою на різних мовних рівнях.
2. Граматичні категорії дієслова в перській мові.
3. Етимологічний склад перської мови: корінні слова, історичне насичення лексичного фонду перської мови, слова іншомовного походження у сучасній перській мові, явище пуризму.
4. Займенник і його граматичні розряди в перській мові.
5. Іменник і його граматичні категорії у сучасній перській мові.
6. Минулий час у сучасній перській мові.
7. Місце перської мови серед інших мов світу.
8. Періодизація історії розвитку перської мови.
9. Післяйменник -gā у перській мові і його функції.
10. Полісемія й омонімія в перській мові.
11. Порядок слів у перському реченні.
12. Прийменник і його роль у перській мові.
13. Прикметник і його граматичні категорії у перській мові.
14. Розряди дієслів і їх функції у перському реченні.
15. Синоніми й антоніми в перській мові та особливості їх використання.
16. Система голосних і приголосних у перській мові.
17. Система стилів у перській мові.
18. Складносурядне речення у перській мові.
19. Службові слова в сучасній перській мові.
20. Сполучник і його функції в перській мові.
21. Теперішньо-майбутній час у сучасній перській мові.
22. Типи речень у перській мові.
23. Типи складнопідрядних речень у перській мові.
24. Особливості фразеологічної системи перської мови.
25. Система часових форм дієслова у перській мові.

2.2.4. Виконання усної частини у дистанційному форматі. Проведення усної частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови за умови прийняття відповідного рішення вченою радою Університету проводиться в дистанційному режимі із застосуванням ІТ-технологій за допомогою платформи **Microsoft Teams** відповідно до затвердженого розкладу проведення атестації здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

Для забезпечення проведення усної частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови один секретар екзаменаційної комісії виконує функції модератора відеоконференції. До обов'язків модератора відеоконференції входить:

– своєчасний початок відеоконференції зі складання усної частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови;

- підключення до відеоконференції секретаря екзаменаційної комісії, інших членів екзаменаційної комісії;
- підключення до відеоконференції перших п'яти здобувачів вищої освіти на початку комплексного атестаційного іспиту;
- надсилання екзаменаційних білетів і матеріалів здобувачам вищої освіти, що складають комплексний атестаційний іспит;
- забезпечення своєчасного підключення інших здобувачів вищої освіти у визначеному порядку черги складання комплексного атестаційного іспиту;
- відключення від режиму відеоконференції тих здобувачів, що вже склали комплексний атестаційний іспит, а також тих здобувачів, що порушують порядок і процедуру проведення комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови в дистанційному режимі;
- підключення до відеоконференції всіх здобувачів вищої освіти, що склали комплексний атестаційний іспит, після завершення наради екзаменаційної комісії для оголошення результатів іспитів;
- забезпечення завершення відеоконференції зі складання комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови;
- інші функції, пов'язані із технічним аспектом забезпечення проведення комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови.

Черговість відповідей студентів на усній частині комплексного атестаційного іспиту визначається за алфавітним порядком відповідно до списку студентів відповідної академічної групи. У визначений час до відеоконференції підключаються екзаменатори, секретар екзаменаційної комісії та перші п'ять здобувачів вищої освіти, що виконуватимуть завдання усної частини комплексного атестаційного іспиту. Здобувачі вищої освіти складають усну частину комплексного атестаційного іспиту в алфавітному порядку. Перебування сторонніх осіб поруч з екзаменаторами, секретарем екзаменаційної комісії та здобувачами вищої освіти не допускається (за винятком осіб, дозвіл на участь у конференції яких надано деканом факультету). Екзаменатори та секретар екзаменаційної комісії після встановлення особи здобувача шляхом пред'явлення через відеокамеру здобувачем паспорта громадянина України, паспорта громадянина України для виїзду за кордон або іншого документу, що посвідчує особу, секретарю екзаменаційної комісії, видають завдання усної частини атестаційного іспиту. Здобувачі вищої освіти для отримання екзаменаційного білету та завдань обирають номер білета. За кожним номером закріплено комплект завдань (екзаменаційний білет, текст для відповіді на питання екзаменаційного білету). Завдання для підготовки надсилаються екзаменаторами в електронному вигляді файлом у форматі PDF в особисті повідомлення у **платформі Microsoft Teams**.

При підготовці до відповіді на комплексному атестаційному іспиті здобувачі вищої освіти мають налаштувати відеозображення таким чином, щоб екзаменатори могли контролювати добросовісність виконання завдань. Користування сторонніми носіями інформації під час дистанційного проведення комплексного атестаційного іспиту заборонено. Для забезпечення прозорості проведення комплексного атестаційного іспиту **ведеться відеозапис**.

Після завершення відповіді здобувач вищої освіти відключається від режиму відеоконференції, екзаменатори або секретар екзаменаційної комісії запрошують до відеоконференції наступного здобувача в порядку визначеної черги.

Після завершення комплексного атестаційного іспиту екзаменатори проводять нараду в режимі відеоконференції. Після закінчення наради для оголошення результатів іспиту секретар або один із екзаменаторів підключає до відеоконференції всіх здобувачів, що склали комплексний атестаційний іспит з першої іноземної мови. Оголошення результатів комплексного атестаційного іспиту відбувається в режимі відеоконференції після завершення всіма студентами академічної групи виконання завдання усної частини атестаційного іспиту".

Після оголошення результатів комплексного атестаційного іспиту здобувачі вищої освіти мають право задати питання екзаменаторам щодо виставленої оцінки, а також висловити свої зауваження та пропозиції щодо оцінювання та проведення комплексного атестаційного іспиту. Після відповіді екзаменаторами на запитання, зауваження і пропозиції відео конференція завершується, а комплексний атестаційний іспит з першої іноземної мови вважається таким, що добіг кінця. Після оголошення комплексного атестаційного іспиту завершеним здобувачі вищої освіти мають право лише на апеляційне оскарження результатів у встановленому порядку.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР» НА КОМПЛЕКСНОМУ АТЕСТАЦІЙНОМУ ІСПИТІ З ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

3.1. Оцінювання письмової частини відповіді

Параметри та критерії оцінювання письмової частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови:

- зміст (організація тексту, його когезія та когерентність);
- лексична, граматична, орфографічна, пунктуаційна коректність;
- стилістична відповідність мовних засобів, їх різноманітність і варіативність.

№ з/п	Макс. кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1.	25	Текст є інформативним і змістовним та повністю відповідає меті й темі поставленого завдання. Використання ілюстрацій, прикладів, фактів для розкриття окремих аспектів теми. Логічна композиційна побудова тексту (вступ, основна і заключна частини). Коректне і варіативне використання засобів зв'язку між реченнями і структурними компонентами тексту. Чітке висловлювання думок. Дозволяється не більше двох граматичних, лексичних, орфографічних помилок, які не заважають розумінню змісту тексту. Широка варіативність у виборі лексичних та складних синтаксичних структур. Вільне володіння ідіоматикою, синонімією, антонімією. Повна стилістична відповідність мовних засобів типу заданого тексту. Досягнення прагматичної мети тексту.	24 – 25
		Текст повністю розкриває тему. Основні ідеї і думки висловлюються чітко і повно, але з порушенням логічної послідовності. Обмежене використання засобів зв'язку між реченнями. Не більше чотирьох граматичних, лексичних, орфографічних помилок, які не спотворюють зміст і не заважають розумінню висловлювань. Помилки у складних граматичних структурах (узгодженість граматичного часу, порядок слів тощо), які не порушують значення речень у цілому. Недостатня варіативність у виборі синонімів, антонімів, ідіоматичних одиниць. Використання деяких лексичних одиниць не відповідає стилю даного тексту.	19 – 23
		Нечітко висловлено основну ідею тексту. Обмежене знання заданої теми. Відсутність логічного зв'язку між структурними компонентами тексту. Некоректне використання засобів зв'язку між реченнями й абзацами. Не більше семи граматичних, лексичних, орфографічних помилок, які порушують розуміння висловлювань. Помилки у синтаксичній будові речень. Обмежений вибір лексики. Невірне використання ідіоматичних одиниць. Перевага простих граматичних структур. Порушення стилістичної відповідності тексту в результаті обмеженого використання відповідних мовностилістичних засобів.	13 – 18
		Текст повністю не відповідає меті завдання і не розкриває теми. Недостатній обсяг тексту. Велика кількість (більше восьми) граматичних, лексичних, орфографічних помилок, незрозумілий почерк, що ускладнює розуміння тексту в цілому. Порушення правил побудови речень. Неволодіння варіативністю лексичних одиниць. Стиль тексту повністю не відповідає типу письмового завдання.	0 – 12

3.2. Оцінювання усної частини відповіді

При виставленні оцінки за виконання завдань усної частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови враховується змістовність, ґрунтовність відповіді та форма її репрезентації, комунікативна компетенція студентів-випускників, володіння ними основ теорії мови. Оцінювання усних відповідей здійснюється згідно з вимогами до конкретних завдань екзаменаційного білету.

№ з/п	Зміст питання	Макс. кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1.	Читання, інтерпретація уривку з оригінального художнього або публіцистичного тексту.	25	Зміст відповіді: повне розуміння тексту; змістовна інтерпретація фрагменту тексту з аналізом мовно- та мовленнєво-стилістичних засобів; особиста оцінка прочитаного; вміння визначити та проаналізувати мовні явища в тексті; вміння пояснити смислові, структурні, загальні та відмінні особливості мовних явищ; адекватний і логічний переклад запропонованого фрагмента тексту. Форма відповіді: коректна фонетична, лексико-граматична та інформаційна презентація тексту, вільне володіння мовою, зв'язність та швидкість мовлення, логічне послідовне викладення матеріалу з дотриманням семантичних та формальних зв'язків між реченнями; володіння основними уміннями й навичками перекладу; широка варіативність у виборі лексичних, граматичних, стилістичних структур й обґрунтування їх застосування.	24 – 25
			Передбачається невиконання однієї вимоги до змісту або однієї вимоги до форми. Допускається 3-4 граматичних або лексичних помилки.	19 – 23
			Передбачається невиконання двох/трьох вимог до змісту або однієї вимоги до форми. Допускається 5-6 мовних помилок.	13 – 18
			Передбачається невиконання чотирьох і більше вимог до змісту, двох чи більше вимог до форми. У відповіді студента присутні більше, ніж 6 мовних помилок.	0 – 12
2	Бесіда за запропонованою комунікативною ситуацією	25	Зміст відповіді: повне розуміння запропонованої комунікативної ситуації; визначення основних проблем комунікативної ситуації; смислова й комунікативна інтерпретація основної ідеї; адекватне викладення змісту комунікативної ситуації; логічні відповіді на питання, поставлені екзаменаторами стосовно проблем і змісту комунікативної ситуації; висловлення власного погляду на проблематику комунікативної ситуації. Форма відповіді: розкриття поставленої проблеми в повному обсязі; вільне володіння навичками монологічного й діалогічного мовлення; володіння лексичним мінімумом, передбаченим навчальною програмою; правильне граматичне, фонетичне, стилістичне оформлення мовлення.	24 – 25
			Передбачається невиконання однієї/двох вимог до змісту, та однієї – до форми. Допускається 3-4 фонетичні, лексичні або граматичні помилки, що не спотворюють зміст відповіді.	19 – 23
			Передбачається невиконання трьох вимог до змісту й перекладу, або двох вимог до форми. Усього допускається 5-6 мовних помилок.	13 – 18
			Передбачається невиконання чотирьох та більше вимог до	0 – 12

			змісту й перекладу, трьох та більше вимог до форми. У відповіді студента наявні більше, ніж 8 мовних помилок.	
3	Висвітлення теоретичного питання відповідно до навчальних дисциплін, вивчених протягом 4 років навчання (лексикологія, історія мови, стилістика теоретична граматики)	25	Зміст відповіді: повне розуміння граматичної теми; уміння розкрити граматичну тему в повному обсязі; уміння проаналізувати наявні погляди щодо розв'язання проблеми, що висвітлюється; уміння висловити свою думку щодо аспектів теоретичної проблеми, що висвітлюється; логічні відповіді на запитання, поставлені екзаменаторами стосовно теоретичної проблеми, що розглядається. Форма відповіді: уміння побудувати змістовну відповідь; розкриття поставленої проблеми в повному обсязі; володіння теоретичними знаннями, передбаченими навчальною програмою; правильне лексичне й граматичне оформлення відповіді; повна й правильна відповідь на додаткові запитання екзаменаторів.	24 – 25
			Передбачається невиконання однієї/двох вимог до змісту, та однієї – до форми.	19 – 23
			Передбачається невиконання трьох вимог до змісту й перекладу, або двох вимог до форми.	13 – 18
			Передбачається невиконання чотирьох та більше вимог до змісту й перекладу, трьох та більше вимог до форми.	0 – 12

3.3. Підсумкова оцінка за комплексний атестаційний іспит з першої іноземної мови

Складниками атестаційної оцінки відповідей студента на комплексному атестаційному іспиті є:

- оцінка за письмове частину атестаційного іспиту з першої іноземної мови;
- оцінка за читання, переклад і переказ фрагмента інформативного тексту;
- оцінка за бесіду за запропонованою комунікативною ситуацією;
- оцінка за розкриття теоретичного питання.

Підсумкове оцінювання результатів комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови за національною шкалою і в системі ECTS

Система оцінювання структури та змісту комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови, а також критеріїв оцінювання є накопичувальною: загальна сума балів, отриманих студентом за виконання кожного окремого завдання (питань), у межах 100 балів присвоюється максимальна кількість балів залежно від його обсягу і складності, а також визначаються вимоги і критерії оцінювання відповіді студента (від 0 до максимального бала, визначеного за відповідь на кожне окреме завдання (питання) екзаменаційного білета).

Наприклад, на комплексному атестаційному іспиті студент отримав за письмове завдання **15** балів, за відповіді на усній частині атестаційного іспиту на **три** питання екзаменаційного білета – **18, 20 і 25** балів. Рейтинговий бал студента за відповідь на комплексному атестаційному іспиті становитиме: **15+18+20+25=78** балів.

Підсумкова оцінка за відповідь на комплексному атестаційному іспиті з першої іноземної мови за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS і національною шкалою виставляється за таблицею так:

Підсумкова оцінка за комплексний атестаційний іспит з першої іноземної мови

Рейтинговий бал за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
0-59	F	незадовільно

Рішення екзаменаційної комісії про оцінку знань, продемонстрованих студентами-випускниками при складанні комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови з, приймається на її закритому засіданні.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Арабська мова

Основна (базова):

- Коптілов, В. В. (2002). *Теорія і практика перекладу*: Навчальний посібник. Київ: Юніверс.
- Корунець, І. В. (2001). *Теорія і практика перекладу (аспектний переклад)*: Підручник. Вінниця: «Нова Книга».
- Коран. Дослідження, переклад (фрагмент), коментарі Рибалкіна В.С. (2002). Київ: Стилос, (2002).
- Крымский А.Е. (2007). *История арабов и арабской литературы, светской и духовной // А.Ю. Кримський. Вибрані сходознавчі праці в п'яти томах. Т. 1: Арабістика*. К., 2007.
- Петрова Л.А. (2011). *История арабской литературы (VI–XVIII вв.)*. Конспекты лекций. Київ.
- Петрова, Ю.І. (2011). *Єгипетський діалект арабської мови: специфіка структури та функціонування*. Київ.
- Рыбалкин, В.С. (2000). *Арабская лингвистическая традиция*. Київ.
- Рыбалкин, В.С. (2003). *Классическое арабское языкознание*. Киев: Стилос.
- Рыжих В.И. (2002). *Глагольная система арабского литературного языка. Книга первая: Сильные глаголы*. Одесса: Астропринт.
- Сівков, І.В. (2014). *Лексикологія арабської мови. I частина*: Навчальний посібник. Київ: ТОВ «ВТС ПРИНТ».
- Сівков, І.В., Субх М.А., Хоміцька О.Г. (2009). *Сучасний українсько-арабський словник*. Київ: Київський університет.
- Хамрай, О.О. (2010). *Обмеження структури арабської граматики*. Київ.
- Хамрай, О.О. (2014). *Теоретична фонетика арабської літературної мови*. Київ.
- Хміль, Л.М., Осадча, Ю.Б., Кононенко, В.Г. (2018) *Арабська мова. Початковий курс*. Навчальний посібник. Київ: Видавничий центр КНЛУ.
- Advancing Arabic Language Teaching and Learning: A Path to Reducing Learning Poverty in MENA*. (2021). International Bank for Reconstruction and Development.
- Al-Hamad, M. (2017). *Teaching Arabic as a Second Language in Qatar*. Linguistica communicatio.
- Bacha, N.N., & Bahous, R. (2011). *Foreign Language Education in Lebanon: A Context of Cultural and Curricular Complexities*. Journal of Language Teaching and Research.
- Badawi, El-Said, Hinds, Martin. (1986). *A Dictionary of Egyptian Arabic (Arabic-English)*. – University of Cambridge, the American University in Cairo.
- Eckehard Schulz Gunther Krahl Wolfgang Reuschel (2004). *Standard Arabic. An elementary-intermediate course*. Cambridge University Press.
- El Mustapha Lahlali, Radia Kesseiri. (2018). *Essential Skills in Arabic for Intermediate to Advanced*. Edinburg University Press
- El-Tonsi, Abbas & al-Sawi, Laila. (2000). *An Intensive Course in Egyptian Colloquial Arabic*. – Part 1. – The American University in Cairo.
- Hassan, B. A. (2014). *Between English and Arabic: A practical course in translation*. New castle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Holes, Clive. *Modern Arabic: Structures, Functions and Varieties*. (1995). New York.

- Hussein, Abdul Raof. General Editor Kees Versteegh. (2006). *'The Qur'an'*. In *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*, vol. 1. Leiden – Boston: Brill.
- Kay, Ernest (Ed). (2018). *Arabic Military Dictionary. English-Arabic, Arabic-English*. London: Routledge.
- halid Al-Gudah. *Al-Arabiyya Al-Tawaasuliyya, Arabic for Non-Native Speakers*. Amman, Jordan.
- Liddicoat, M.-J., Lennane R., Abdul Rahim I. (1999). *Syrian Colloquial Arabic. A Functional Course*. Australia.
- Samia, Louis, Iman, Soliman A. Kallimni 'arabi. *An Intermediate Course in Spoken Egyptian Arabic*. – The American University in Cairo Press.
- Woidich, Manfred & Heinen-Nasr, Rabha. *Kullu tamām! An Introduction to Egyptian Colloquial Arabic*. (2004). The American University in Cairo Press.
- Versteegh, Kees. (1997). *The Arabic Language*. New York.

Додаткова:

- Субх, А., Кочержинський, Ю. (2009). *Сучасний українсько-арабський словник*. Київ: Київський університет.
- Al-Gudah, Khalid. *Al-Arabiyya Al-Tawaasuliyya, Arabic for Non-Native Speakers*. Amman, Jordan.
- Al-Sawi, Laila, Saad, Iman. (2012). *Al-Murshid, A Guid to Modern Standard Arabic Grammar for the Intermediate Level*. The American University in Cairo Press.
- Almanna, A. (2016). *The Routledge course in translation annotation: Arabic-English-Arabic*. London and New York: Routledge.
- Hanem El-Farahaty. (2015). *Arabic – English –Arabic Legal Translation*. Routledge Taylor&Francis Group.
- Howard, D. Rowland. (2008). *Let's read the Arabic Newspapers*. International Book Cente, Inc.
- Mahmoud Altarabin. (2021). *The Routledge course on media, legal and technical translation. English –Arabic – English*. Routledge Taylor&Francis Group.
- Tuite, S. (Ed.). (2009). *Arabic/English bilingual visual dictionary*. New York, NY: Dorling Kindersley.
- Wightwick, J., & Gaafar, M. (2011). *Easy Arabic reader*. McGraw-Hill Education.
- Rowland, H. D. (1997). *Let's read the Arabic newspapers*. Troy, MI: International Book Centre.
- ناريمان نائلي الوراقى عباس أحمد التونسي (2005). *عربية وسائل الإعلام. الجزء الثاني*. معهد اللغة العربية الجامعة الأمريكية بالقاهرة.
- د. عوني صبحي علي الفاعوري (2010) *اللغة العربية للناطقين بغيرها في الجامعة الأردنية*. ايلول. عمان

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- الجزيرة نت. الجزيرة نت: آخر أخبار اليوم حول العالم. <https://www.aljazeera.net/>
- <http://www.arab.com.ua> أوكرانيا بالعربية | أخبار أوكرانيا. أوكرانيا بالعربية.
- *Library of Arabic Literature*. Library of Arabic Literature. <https://www.libraryofarabicliterature.org>
- أكبر متجر إلكتروني للمحتوى العربي . <http://www.neelwafurat.com>

Перська мова

Основна (базова):

- Богунова, О. С., Копчак, О. І. (2014). *Перська мова для курсантів II курсу потоку «Правознавство»: навч. посіб. (перською та українською мовами)*. Київ: Центр навчально-наукових та науково-практичних видань НА СБ України.
- Кшановський, О. Ч. (2011) *Перська мова у функціонально-типологічному висвітлені*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго.
- Мазепова, О. В. (2010). *Перська мова: розмовний практикум*. Навчальний посібник з практичного курсу перської мови. Київ: Твім інтер.
- Мазепова, О. В. (2020). *Перська мова: базовий курс: навчальний посібник з практичного курсу перської мови для студентів I курсу ОС Бакалавр*. Київ: Талком.
- Максимів, О. Й. (2007). *Вступ до фонетики сучасної літературної перської мови*. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка.
- Маленька, Т. Ф. (2008). *Лінгвокраїнознавство Ірану: Збірник текстів та вправ*. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет».
- Охріменко, М. А. (2010). *Практичний курс перекладу з перської мови*. Київ: Вид. Центр КНЛУ.
- Слинкин, М. Ф. (2001). *Книга для чтения. Персидский язык. 1-5-й курсы*. Симферополь: РИО ТЭИ.
- Слинкин, М. Ф. (2001). *Практический курс персидского языка. Общий перевод. 4-й курс*. Симферополь: РИО ТЭИ.
- Слинкин, М. Ф. (2003). *Речевая практика персидского языка. 3-й курс*. Симферополь: Сонат.
- Стельмах, М. Ю. (2012). Формування статусу перської мови в різних державних утвореннях: історія, сьогодення. *Мова і суспільство*, 3, 68-75.
- Стельмах, М. Ю. (2013). *Історія перської мови: підручник*. Львів: МОНМС України, ЛНУ ім. І. Франка.
- Afrashi, A. (2015). *Saxt-e zaban-e farsi*. Tehran: Markaz-e tahqiq-e va tous`e-ye `olum-e ensani.
- Anvari, H., Ahmadi, Givi H. (1996). *Dastur-e zabān-e fārsi*. Tehran: Fatemi.
- Mahutiyan, Sh. (2014). *Dastur-e zaban-e farsi az didgah-e raddeshenasi*. Tehran: Nasher-e markazi.
- Mashkuh Aldini, M. (2011). *Dastur-e zaban-e farsi. Vajegan va peyvandha-ye saxti*. Tehran: Markaz-e tahqiq-e va tous`e-ye `olum-e ensani.
- Oranski., Y. (2006). *Zabanha-ye irani*. Tehran: Entesharat-e Soxan. Windfuhr, G. W. (2009). *The Iranian Languages*. New York: Routledge.

Додаткова:

- Бочарнікова, А. М. (2004). Труднощі впорядкування словникової статті в перекладних перських словниках. *Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць*, 14 (1), 45-49.
- Бочарнікова, А. М. (2009). Історичний розвиток засадничих принципів перської лексикографії. *Мовні і концептуальні картини світу: Збірка статей*, 26, 125-129.
- Бочарнікова, А. М. (2010). Доісламські запозичення в перській мові. *Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць*, 32, 66-71.

- Бочарнікова, А. М. (2010). Часткові еквіваленти в перекладних перських словниках. *Studia Linguistica: Збірник наукових праць до 80-річного ювілею професора Нікітіної Фіонілли Олексіївни*, 4, 305-308.
- Кшановський, О. Ч. (2005). *Методичні рекомендації до проведення спеціалізованих семінарів за спеціальністю «Перська мова та література»* (Етапи проведення та правила оформлення результатів кваліфікаційного дослідження). Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка.
- Кшановський, О. Ч. (2007). Інкорпорація в системі морфологічного типу сучасної перської мови. *Проблеми зіставної семантики*. Зб. наук. ст., 8. Київ: Вид. Центр КНЛУ, 308-311.
- Кшановський, О. Ч. (2009). Функціонально-типологічне пояснення вживання післяйменника *ra* після підрядних означальних. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та літератури*, 14, 4-8.
- Кшановський, О. Ч. (2010). Перська редуплікація в типологічному та ареальному висвітленні. *Сходознавство*, 49-50, 60-80.
- Кшановський, О. Ч. (2010). Словозмінні категорії в системі морфологічного типу сучасної перської мови. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та літератури*, 16, 19-22.
- Левчин, І. Д., Неізнана, В. І. (2021). *Класифікація фразеологізмів-флоронімів із компонентом «квітка» (gol) у сучасній перській мові*. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Філологія». Одеса: Видавничий дім «Гельветика».
- Лучко, І. М. (2004). Експресивно-оцінкові суфікси іменників перської мови. *Мовні і концептуальні картини світу*, 12, 10-15.
- Лучко, І. М. (2006) Проблема визначення статусу деяких морфем у сучасній перській мові. *Мовні і концептуальні картини світу*, 19, 115-119.
- Лучко, І. М. (2006). Перський іменниковий словотвір у світлі вітчизняної граматики. *Сходознавство*, 33-34, 95-108.
- Лучко, І. М. (2011). Морфемна структура іменників сучасної перської мови. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*, 54, 104-109.
- Стельмах, М. Ю. (2012). Формування статусу перської мови в різних державних утвореннях: історія, сьогодення. *Мова і суспільство*, 3, 68-75.
- Fazel, N. (2010). *New Persian Grammar Encyclopedia*. Available at: <http://www.Fazel.De/dastur> [In Persian].
- Gilani, J. S. (2011). *Persian Language in Phonetic Alphabet: An Introductory Course For Foreigners*. Maryland: Babylonia Language & Translation Center, Incorporated.
- Kombuziya, A. (1393). *Vajshenasi. Ruyekardhaye qaedeye bonyad*. Tehran: Markaze tahqiqate olume ensani.
- Korangy, A., Miller, C. (2018). *Trends in Iranian and Persian Linguistics*. Berlin, Boston: De Gruyter Monten.
- Modaresi, G. (1393). *Avashenasi: barrasiye elmiye goftar*. Tehran: Markaze tahqiqate olume ensani.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- Encyclopædia Iranica: <https://www.iranicaonline.org/>
- Fars News: <https://www.farsnews.ir/>
- IRIB New Agency: <https://www.iribnews.ir/>

- Persian pronunciation dictionary: <https://forvo.com/languages/fa/>
- Бібліотека ІРІ Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/node/422>
- Бібліотека Тегеранського університету: <https://library.ut.ac.ir/fa>
- Електронний ресурс для пошуку теоретичних і практичних джерел з перської мови, іраністики, мовознавства тощо: <https://www.twirpx.com/>
- Інституційний депозитарій: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/>
- Інформаційна агенція ІРІ (IRNA): <https://www.irna.ir/>
- Іранській сервер обміну відео: <https://www.aparat.com/>
- Офіційний сайт Посольства ІРІ в Україні: <https://www.iranembassy.com.ua/>
- Перська мова: історія виникнення та розвитку: <https://youtu.be/C1KB7dS0998>
- Фейсбук-сторінка секції перської мови КНЛУ: <https://cutt.ly/wLWIMOX>
- Фонд «Сааді»: популяризація перської мови, культури і літератури за межами Ірану: <https://saadifoundation.ir/fa>